

עין משפט ו גר מוצה

יא א מיי פ"א מהל' מירות הלכה טו:
יב ב מיי ע"פ פ"ב הלכה ד:

יג ג מיי פ"ד מהל' ספולי מוקדשין הלכה א:

מוסף רש"י

ליפר לאשתו והוא ליחסר.
אי אמרת בשלמא מיעקר עקר ואין לו מוקס למתים נדחו אם יפר ומנאל שחא גורס ליבעל מדרו, וקיי"ל (נתיבא ד) והוא אינו מוטל, אלל אי אמרת מינו גיין, הולל ומלל מוקס דיין התפיס ואין מדו בעל בעטול שלה ליפר לה והא דתפיקו הגדר מעיקר ודין תפיס (מאדרי בשבוח).
ההטאת תמות.
אמיה הכזמה שפירשה לשט חטאת תמות (לקמן טז.ד.).

פי' הרא"ש

אמר מלום אם לא הוזכר אבר שהנשמה תלו' בו, והכי נתיב בתוספתא פי' וכפי ששערי כשפרו ה"ז נזיר ידי כידו ורגלי כהנלו ה"ז נזיר ידי נזירה רגלי נזירה (שם אמר כלום הריני ט) נזיר ושתמה אשתו ואמרה ואני מיפר לה ושלו קיים שאין נזרו תלוי בנזרה שהוא נזיר תחילה:
הריני נזירה ושמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר לה שאם היה מיפר שלה היה גם נזור בטל בהני' בריש פירוקן הוה הראשון והתורו כולם וכתיב לא לחל דבריו הוא אינו מוטל לעצמו:
הריני נזיר ואת ואמרה אמן שאל אותה אם גם היא תרצה להיות נזירה ואמרה אמן מיפר שלה ושלו קיים שאין נזרו תלוי בנזרה.
הריני נזירה ואתה שאלה או אם גם הוא רוצה להיות נזירה ואמר אמן אינו יכול להפר לפי שנזור תלוי בנזרה.
אינה סופגת ארבעים מכח מדרות מרבנן לפי שכיוונה ליבדור על דברי תורה ובתום מכתוב תנא מכתוב מ' מן התורה אכל מכת מדרות אינו נזיר אלא מכין אותו עד שבעה כבד לא עריפה מאם לא הפיר לה:
האשה שנדרה בנזיר והפרישה בהמתה בנזיר בהמות חטאת ועולה ושלמים אם משלו היתה הבמה' הצא ותרעה בעדר שהפרישה בטעות היתה.
דכי אקני לה מדר דצריך לה מידי דלא צריך לה לא אקני לה ואם משלה היתה חטאת שבעה לה לא אחר ע"מ שאין להקנה רשות בה תמות כדמפ' הדייא כמו חטאת שנתכפרו בעליה דלמיתה אולא, ועולה ושלמים יקברו כיון שהופרשו ונאכלים השלמים ליום א' בחומר שלמי נזיר ואינו טענין להם, ואפי' הפרישה הלחם שאנו טחיטת השלמים מקדשתן ומיהו פירון צריך שכבר קדש קודשת דמים

כא:

ידי נזירה בו'.
וה"ה צמתניתין אי לא ב' פי כפיו אלל פי נזיר ושערי נזיר לא אמר כלום דאין הנשמה תלויה בו:

בעל מיעקר קא עקר.
הגדר מעיקרא כשמפר לאשתו והוי כאליו לא חל מעולם כמו חכם שעוקר הגדר מעיקרו או

מינו גיין מהפרה ואילך הוא דמתבטל

הגדר ועד ההפרה היה מקוייס:
אי אמרינן מיעקר עקר חבירתה נמי מישתראי שהרי הוא כאליו לא חל הגדר מעולם ואי אמרינן מינו גיין היא משתראי וחבירתה אסורה לפי שהיתה הראשונה בכל דין נזירות עד ההפרה וספיר מיתפיס זה שניה והפרת הראשונה אינה מועלת לשניה ונהי דלגבי חכם הותר הגדר הראשון הותרו כולם היינו משום דחכם עוקר הגדר מעיקרו ומנאל כאליו לא חל מעולם אלל בעל שמייפר בלא חרטא אינו עוקר הגדר מעיקרו אלל חרטא גיין וה"ה דמני למימר דנפקא מינה אם שמתה ציין ונטמאה וגלחה צמוד ואח"כ היפר לה דאי מעיקר עקר אינה לוקה ואי מינו גיין לוקה וכן לענין אם נטמאה צבונג ואח"כ היפר אי מעיקר עקר לא תביא עולת העוף ואשם ואי מינו גיין מביאה עולת העוף ואשם שהרי חל הנזירות עד עתה:
אלא ש"מ בעל מיעקר עקר, ובהמתה הוא מותר כמותה דלא חל הגדר מעולם ולכן אינו מיפר דאינו מיפר לעצמו אלל אחרים מוחלין לו וצ"ע ג' דלא דמי לאחרים כדיון דרשאי להפר לאשתו ותירן הר"ר אליהו דה"פ א"צ"ב מיעקר עקר אינו יכול להפר דפשיטא דקיים לה שאם לא קיים לה לא היה לדיורו שום דבר א"ל"א מינו גיין א"כ אינו תלוי בדבורו וכיון שאין תלוי בדבורו ממילא הוי מופר:
במאן דאמר קיים ליב דמי אי איתשיר' אהקמתו מצי מיפר.
[צמאין] שאמר קיים ליכי דאמת הוא דנשאלין על ההקמה דהכי נזיר רבי יוחנן נבדלים (דף טז.ג.):

האשה שנדרה בנזיר והפרישה בהמתה.
חטאת עולה ושלמים אם שלו היתה הבהמה פי' מנהמות של בעלה תלל ותרעה צעדר כלומר חולין היא כיון שהיפר לה בעלה (דכדמפרש לקמן דף טז.ד.)

דכי [מקנה] לה בעלה מילתא דצריך לה כלומר אם לא היפר לה שצריכה לה כולמר כגון שהיפר לה בעלה ואינה צריכה לקרצנות נזיר לא מקני לה:
ואי ט"ד בעל מיעקר קא עקר תיפוק אחריו.
דעקר הגדר מעיקרו ולא חל הגדר מעולם והוי כאלם המפריש בהמתו לנזירות ושאל לחכם והמירו דתנן (לקמן דף נא.) דנפקא לחולין:

והיינו מעמא דביון דצריכה בפרה.
על שציערה עצמה מן היין וכרצי אלעזר הקפד דלמר דנזיר חוטא הוא הוה ליה חטאת?
(העוף) שמתו בעליה אע"ג דהפר לה לענין ד' [ואסורין]?
על הבהמה דין חטאת אם הבהמה [שלה] היא דגמרה ומקדים לה:
היבי דמי אי'רימא דלא היפר לה בעל.
כלל צריכא למימר דלוקה דהא נזירה היא ופשיטה הוא דלוקה אלל פשיטא דהיפר לה בעל אחר שנטמאה ואחר ששתמה ואפילו הכי לוקה דזהיה שעתא דשתמה ציין הוי נזירה וש"מ בעל מינו גיין:

לעולם מיעקר עקר.
ומייירי שלא היפר ודקאמרת צריכא למימר משום סיפא דאיצטריך ליה למיתני אינה סופגת תני רישא אגב סיפא דסופגת וסיפא איצטריכה ליה למיתני לאפוקי מדריבי יהודה דלמר דכי נמי היפר לה בעלה ושתמה יין לוקה מכת מדרות ואם תאמר מאי איריא היפר לה ואחר כך היתה שותה לאשמועינן שמתה ונטמאה ואח"כ (שתמה) היפר לה [דלמיה] סופגת כיון דמיעקר עקר ה' וי"ל דמשום רבי יהודה נקט הכי דלפילו דציפר ואח"כ שמתה סופגת מכת מדרות אע"ג דכבר היפר כיון דלאאסורא נתכוונה לה הכי

מי שאמר פרק רביעי נזיר

ורמינהו כו' זה הכלל כו'.
ופה ושיער לא הוי דבר שהנשמה תלויה בו דאי גיין לשיער ותמין לניב שפתים לא מיית:
אמר רב יהודה דאמר אלהי יעשה פי כפיו מיון.
דוהליל דפריש הכי הוי נזיר:
אמרה הריני נזירה ושמע בעלה ואמר ואני שניהם נזירין ואינו יכול

להפר לה.
דכיון דלמר ב' ואני גלי אדעמיס דניחא ליה צמאי דקא נדרה אייה והשתמא מקייס לה:
ואי אמרת מיעקר עקר.
בעל את הגדר מעיקרו אישתמח דזהיהיל שעתא דקאמרה חבירתה ואני דלא חייל בעל נזירות כלל:
ואי אמרת מינו גיין.
דמכאן ולהצא לא חייל עלה נזירות ג' אלל למפרע הוות נזירה:
איבי אישפראי והציטסא אסירא.
דלכי אמרה ואני ד' הוות חבירתה נזירה מעליא:
ואי ס"ד בעל מינו גיין.
את הגדר מכאן ולהצא אמאי אינו יכול להפר משום דקאמר ואני נימנא דהאי דלמר ואני להכי הוא דקאמר הכי דתהוי נזירה לפי שעה עד דליקבל עליה נזירות וליגוייה לנזירות אשתו מכאן ולהצא ונזירות ידידי תיחול עליה כדמעיקרא דהא אינו מיפר מכאן ולמפרע:
אלל לאו שמע מינה.
ה'הבעל כי מיפר לנזירות אשתו מעיקר עקר לה.
ומשום הכי אינו יכול להפר לה שאם יאמר מיפר לה נמאל מיפר את שלו ודמעיקר עקר והיינו טעמא דאינו יכול להפר את שלה משום דזהיהיל שעתא דלמר ואני ניחא ליה דתהוי נזירה ו' עד דחייל עליה נזירות (ט) ד'הא קייס לה לפי שעה ומההיא שעתא ואילך לא מני מיפר משום דבעל מעיקר עקר ט'דלעולם אינו יכול להפר ו'מכאן ולהצא בלא מפרע והכא למפרע לא מני מיפר דהא קייס לה לפי שעה:
כ'לא לעולם מינו גיין.
אלל היינו טעמא דלא מני מיפר לה דכיון דלמר לה ואני כמ"ד לה קייס נזירותך ל'דמי והלכן אי מיתשיל ו'אהקמתו אהא דקא מקייס לה צרישא מני מיפר ואי לא לא מני מיפר:
ואם שלה היסה הבהמה.
וכגון שהקנה לה אחר לנזירותה ואמר לה על מנת שאין לצעלין רשות זה:
והיינו טעמא.
דתמות דכיון שהפרישה לשט חטאת מעיקרא והשתמא לא מנצרכה לכפרה דהא היפר לה בעלה ועקר את הגדר מעיקרו היאיל לה כחטאת שמתו

בעליה דגמיירי דלמיתה אזלא לפי שאין כפרה למתים.
ואית ו'דמפרצי כיון דצריכה כפרה על שציערה עצמה מן היין והשתמא לא צריכה דהיפר לה בעלה ו מעיקרא הויא לה כחטאת שמתו בעליה דגמיירי דלמיתה אזלא דלפילו ר"א הקפד מודה דלא קרבה אפי' על הכעז משום דהויא לה כחטאת שמתו בעליה (א) משום דבחטאת בהמה גמרינן דתמות א' אלל כחטאת העוף לא גמרינן דתמות:
אלל פשיטא דהיפר לה בעל.
וקתני דסופגת את הארבעים על שהיתה שותה יין ומטמאה למתים קודם שהיפר לה:
לעולם אימא לך מיעקר עקר לה בעל.
והכא צמאי עסקינן דסופגת את הארבעים כגון דלא היפר לה.
ודקאמרת אי לא היפר לה בעל צריכא למימר דאי לא צריכא אלל משום דקתני סיפא כו':
אינה סופגת.
דצריכא למימר דס"ד ט' דתספוג כיון דנתכוונה לאיסורא:
תנא

נשאלין על ההקם ולא על ההפר.
ואי ס"ד מעקר עקר תיפוק ליה דהוי כאילו לא נדרה כלל ומעיקרא הפרשה בטעות הואי:
והיינו טעמא כיון דצריך הפרה כו"א הקפר כדמפרש בסמוך משום דלקמן קריבה הוצרך ליתן טעם יפה להקרבה אבל הכא דלמיתה אולא לא חש הצריך:
ואית דגוסי כיון דלא צריך כפרה דכבר הפיר לה בעלה הוי כחטאת (שמתו בעליה) אע"ג דבעל מיעקר קא עקר.
מ"מ בשעה שהפרישתה היתה צריכה כפרה כל' היתה מחויבת להביאתה ואע"ג דהיפר לה בעל ומיעקר קא עקר לא הוי הפרשה בטעות אלא כחטאת שמתו בעליה:
ואי ס"ד מיעקר עקר אמאי סופגת ה' את אילגאי מילתא למפרע דלא היתה נזירה מעולם (א) איך הכי נמי ור"א הקפר היא הלכן בקל מביאה חטאת העוף ובעליהה מועט כיון דאשבתן

מסורת הש"ס

(א) [תוספתא פ"ג, ט] לעיל יט.
מדרס ספ.א. ג' לעיל כ:
(ב) [מדרס ט.ג.] ד' מדרס פג.
לקמן כד. ט' [ומאן ג' ושי"ג].
(ו) לקמן כג.
מדרס פג.
(ז) [מדרס כח: ושי"ג].
(ח) לקמן כג.
מדרס פג.
(ט) [י"ל אחר ד"ה איהי, י' ב"ר דגרבס,]

נוסחת הריב"ן

[א] דלמר יעשה פיו כפיו:
[ב] דלמר איהו ואני:
[ג] אלל כי נזירה (א) ליתא צביי:
[ד] הויא:
[ה] בעל המפר לנזירות כו':
[ו] צביי כמות כאן גליון דמעקר כו':
[ז] מירה לפי שעה:
[ח] נזירות ומיד חל עליה נזירות דהא כו':
[ט] ועולם:
י' [מכאן: כ] (לא לעולם מינו גיין אלל) ליתא צביי ומיד' והיינו טעמא:
ל' מוחותך והלכן:
מ'ן אקמייתא:
נ' מעיקר:
ס'ן דסד"ב:

הגהות הבה"ח

(א) גמ' והיינו טעמא כיון דלא צריכה כפרה) תא"מ וגי' פ"א דצריכה בפרה:
(ב) רש"י ד"ה אלל לאו וכי נזירות יודיה דהא קייס לה:
(ג) ד"ה והיינו טעמא וכי שממו בעליה והא דבקט בהמה משום דנצטמא:

הגהות מהר"ב הנשוברג

[א] רש"י ד"ה והיינו טעמא וכי משום דנצטמא כיהמה גמרינן דתמות.
גי' עיי' לעיל דף יב ע"א רש"י ד"ה או שפרחה ופי' נבשער מתוך פ"ד מהל' פהמ"ק הל' א':
[ב] תוב' ד"ה יד' מירה וכי' וה"ה נמתי' אי לא אמר כ"צ"ג [ג] ד"ה אלל וכי' וי"ע דלא דמי לאחרים.
גי' ר"ל לאחרים שאין יכולים להפר לעמא.
אי"מ:
ד' ד"ה והיינו טעמא וכי' אע"ג דהיפר לה לענין אסור מלת אסור ממח.
ויצ"ז זה יש על כ"י פ"צ' אי"מ:
ח' ד"ה לעולם מעיקר עקר וכי' וי"ל דמשום ר' יהודה נקט הכי.
גי' עיי' ח"מ.

הגהות התוספות

- דיבור זה הוא המשך הענין שלפניו ומיטות יד' מירה כו' ממח.
ועיי' ג"כ.
- י"ל כחטאת.
כ.
י"ל לענין אסור יש.

פי' הרא"ש (המשך)

כגון ששתתה יין ונטמאת למתים ואח"כ הפר לה בעלה דאי מעיקרא עקר אינה לוקה ואי מינו גיין לוקה כדאמרינן בסמוך:
ואי ס"ד בעל מינו גיין ליפר לאשתו והוא ליחסר שלא נתבטל נזרו בהפרתה.
אי מיתשיל אהקמתו מצי מפיר שישאל להכם ויתיר לו מה שקיים לה ואז יכול להפר לה כדאי' בנדרים

^[1] מכלל עין ד"ה איבעיא לה שייך למתני' דלעיל ולמתני' דלקמן דף יב:
ו"כ"ד:
(ג) אולי י"ל כיון דליס התנא אזיל לא קיימא כסו קדשי ה':
(א) שייך דלף כ"ב ע"א: